

NORMAL BİREYLERDE ÜST DUDAK ÜNİT ÖLÇÜMLERİ

Selma SÖNMEZ ERGÜN*

ÖZET

Üst dudak ünitlerini etkileyecek girişimlerde bulunulmamış, septum deviasyonu ve kapanış bozukluğu olmayan 18-30 yaşları arasındaki 100 sağlıklı bireyde üst dudak ünitlerinin ölçümü yapıldı. Ölçümün amacı, ameliyat edilmiş erişkin dudak-damak yarıklı hastalarda özellikle filtrum genişliğinin normal bireylere göre değişim gösterip göstermediğinin belirlenmesi, seçilen ameliyat yöntemi ve deformitenin tipine göre ilk ameliyat-sekonder revizyonlar esnasında filtrumun hangi genişlikte tutulması gerektiğinin belirlenmesi için veri tabanı oluşturmaktır.

Anahtar kelimeler: Filtrum genişliği, dudak-damak yarığı

SUMMARY

Measurements of upper lip units in normal individuals. Measurements of upper lip units were performed in 100 healthy individuals, aged between 18-30 years. The individuals were free of septum deviation, occlusal disorders and surgical interventions that could affect the upper lip unit. The aim of the measurement was to provide data to determine whether the width of philtrum in adults who were operated for cleft lip-cleft palate in their childhood, was different from normal individuals or not and to determine how wide the philtrum should be kept during the first operation and secondary revisions for each type of the deformity and surgical procedure selected.

Key words: Philtrum width, cleft lip-cleft palate

GİRİŞ

Antropometri uygulama alanını hem konjenital kranyofasiyal deformitelerin düzeltiminde hem de estetik girişimlerde bulur. Antropometrik ölçümler hem hastanın değerlendirilmesi hem de cerrahi girişimlerin planlanması için gereklidir.

Üst dudak ünitleri yüzde küçük bir yer kaplamalarına rağmen yüzün orta kısmında yerleşim göstermeleri nedeniyle önem taşırlar. İlk bakışta, bu bölgede görülen farklılıklar yüzün tümü hakkındaki izlenimleri büyük ölçüde etkiler, var olan en küçük oransızlık bile yüzün estetik kalitesini azaltır. Oransızlığın düzeltilmesi, ancak ölçümlerdeki farklılığın giderilmesiyle sağlanabilir. Bunun içinse elimizde normal standart ölçümlerin olması gerekir. Ancak böylelikle hastaya ait ölçümlerin dağılımı ± 2 standart sapmaya uygun olup olmadığı belirlenerek cerrahi planlama yapılabilir (3,4).

MATERYAL ve METOD

Erişkin dudak-damak yarıklı hastalarda özellikle filtrum genişliğinin normal bireylere göre değişim gösterip göstermediğinin belirlenebilmesi amacıyla 100 kişide üst dudak ünitlerinin ölçümü yapıldı.

Bu ölçümler tek kişi tarafından, üst dudak ünitini etkileyecek girişimlerde bulunulmamış (rhinoplasti, dudak büyütme/küçültme, nevüs/tümör eksizyonu), septum deviasyonu ve dişlerinde kapanış problemi olmayan, rastgele seçilmiş 18-30 yaşları arasındaki sağlıklı-normal 100 bireyde (50 kadın, 50 erkek) skalalı pergel ve kumpas kullanılarak gerçekleştirildi.

Ölçümler:

A- Alar kanat-nazolabial oluk bileşkesi ile dudak kommissürü arasındaki uzaklık,

- B- Kolumella kenarı ile burun deliği kenarı arasındaki uzaklık,
- C- Kolumella kenarı ile Cüpid yayının pik yaptığı nokta arasındaki uzaklık,
- D- Cüpid yayının pik yaptığı nokta ile dudak kommissürü arasındaki uzaklık,
- E- Kolumellanın orta noktası ile Cüpid yayının en derin noktası arasındaki uzaklık,
- F- Cüpid yayının pik yaptığı nokta ile en derin noktası arasındaki uzaklık,
- G- Kolumella kenarları arasındaki uzaklık,
- H- Cüpid yayının pik yaptığı noktalar arasındaki uzaklık,
- I- Dudak kommissürleri arasındaki uzaklık,
- İ- Cüpid yayının en derin noktası ile tüberkülün alt sınırı arasındaki uzaklıklar ölçülerek yapıldı.

Ölçümler şematik olarak Şekil 1,2 ve 3'de gösterilmiştir.

SONUÇLAR

Ölçümler sonucunda elde edilen veriler student-t testi ile değerlendirildi. Erkeklerde dudak genişliği, nazolabial kıvrımın uzunluğu, üst dudağın vertikal uzunluğu, Cüpid yayının genişliği ve derinliğinin kadınlara göre anlamlı derecede farklılıklar gösterdiği saptandı ($p<0.01$). Orta hattaki vermilyon kalınlığının ise kadınlarda daha fazla olduğu belirlendi. ($p<0.01$).

Filtrumun üst sınırını oluşturan kolumella genişliği açısından erkeklerle kadınlar arasında anlamlı bir farklılık saptanamazken; yan sınırları, uzunluğu ve genişliği açısından erkeklerle kadınlar arasında anlamlı bir farklılığın olduğu saptandı ($p<0.01$).

Hastalarımıza ait veriler Tablo 1'de özetlenmiştir.

TARTIŞMA

Yüzü ölçümler olarak değil şekiller bütünü olarak algılarız. Antropometrik ölçümler ve oranlar arasında var olan bir dizi matematiksel ilişki bize bu şekiller bütünü hakkında niceliksel değerlendirme yapma şansını verir. Antropometrik ölçümler sadece cerrahi girişimi planlamada değil, aynı zamanda girişimin sonuçlarını belirlemede de yararlıdır. Cerrahi planlama için uygun, kıyaslanabilir standartların olması gereklidir. Bunun için ilk aşama hastanın ölçümlerinin yapılması, ikinci aşama verilerin normal standartlarla kıyaslanması, üçüncü aşama ise antropometrik bulguları kullanarak cerrahi girişimin planlanmasıdır (3,4).

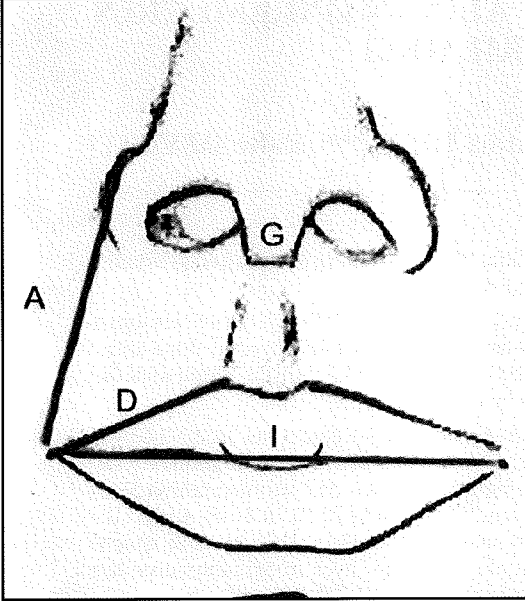
Rekonstrüktif girişimlerle çocuklar için olsun, erişkinler için olsun amaçlanan hem işlevsel hem de estetik açıdan düzeltimin sağlanabilmesidir. Erişkinlerden ayrı olarak, çocuklarda büyümenin devam etmesi nedeniyle elde edilen sonuçlarda farklılık oluşmaktadır (1,2).

Büyüme sadece hacimsel farklılaşma değil, aynı zamanda biçimsel farklılıklar da oluşturmaktadır. Yaşla birlikte her iki cinstede vermilyon kalınlığı artmakta, üst dudak profili erkeklerde düzleşirken kadınlarda belirgin hale gelmektedir. İleri yaşlarda ise yine vermilyon incelmekte, profilde düzleşme ve nazolabial kıvrımda derinleşme meydana gelmekte ama, filtrum kolonlarının düzleşmesine rağmen filtrumda yaşlanmayla birlikte büyük değişiklikler meydana gelmektedir (2,3,6).

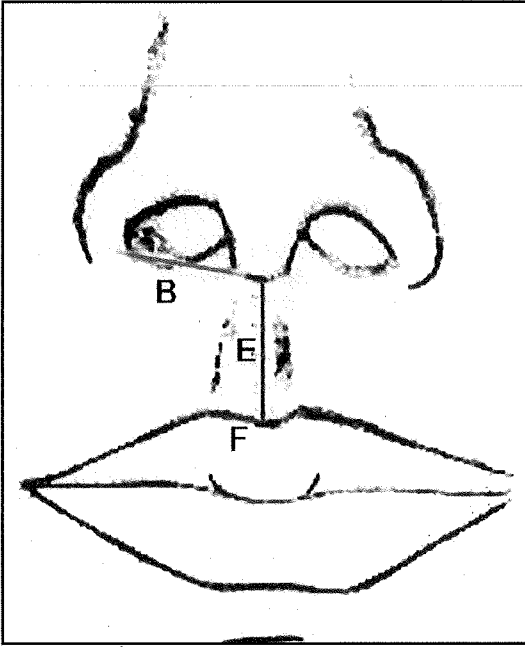
Tablo 1. Hastalarımıza ait veriler

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	İ
Kadın	35.50	6.75	11.34	23.37	12.74	3.71	3.91	9.38	45.86	4.45
Erkek	39.92	7.80	12.93	31.60	14.33	4.62	4.19	10.96	49.28	3.91

Şekil 1. Ölçümlerin şematik görünümü

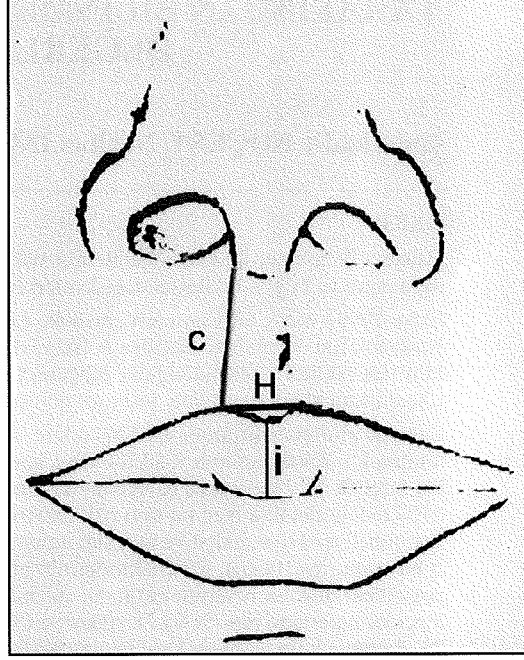
Şekil 2. Ölçümlerin şematik görünümü

Her iki cins arasında antropometrik açıdan belirgin farklılıklar mevcuttur. Kadınların dudakları erkeklere göre hem daha belirgin hem de vermilyonları daha kalındır. Yine üst dudakları erkeklere göre vertikal olarak daha kısadır (4,5).

Ölçümlerimize göre erkeklerde dudak geniş-

Şekil 3. Ölçümlerin şematik görünümü

liği, nazolabial kıvrımın uzunluğu, üst dudakın vertikal uzunluğu, Cupid yayının genişliği ve derinliği kadınlara göre daha fazla iken orta hattaki vermilyon kalınlığının kadınlarda daha fazla olduğu görülmüştür.

Bu ölçümlerin ilerde dudak-damak yarığı nedeniyle ameliyat edilen olguların ameliyat sonuçlarının değerlendirilmesinde ve yapılacak olan ameliyatların daha iyi planlanmasında yol göstereceği kanısındayız.

KAYNAKLAR

1. Arıncı A, Emekli U, Çizmeci O, Hayırlıoğlu T, Konuralp A, Erer M: Dudak-damak yarıkları (Retrospektif çalışma). İst Tıp Fk Mecm 56:37 (1993).
2. Ellis DAF, Bakala CD, Harlock JN: Analysis of the perioral complex. Facial Plast Surg Clin North America 5:1 (1997).
3. Farkas LG, Kolar JC: Anthropometrics and art in the aesthetics of women's faces. Clin Plast Surg 14:599 (1987).
4. Kolar JC: Anthropological guidelines for aesthetic craniofacial surgery. In: Aesthetic contouring of the craniofacial skeleton. Ed: Ousterhout DK, Toronto, Little Brown Comp, p15 (1991).
5. Powell N, Humphreys B: Proportions of the aesthetic face. New York, Thieme Stratton Inc, p 27 (1984).
6. Tolleth H: Concepts for the plastic surgeon from art and sculpture. Clin Plast Surg 14:585 (1987).